

VERZONDEN 26 OKT 2018

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	26 oktober 2018	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2018-1342	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81D9F6CD	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	2 augustus 2018	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften - voorgestelde werkwijze - kaart planlocatie	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 2 augustus 2018 van EcoGroen Advies B.V., namens Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, om ontheffing in het kader van artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, tweede lid en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 augustus 2021.

II. Omschrijving van de aanvraag

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft het voornemen om de bestaande rioolwaterzuivering (RWZI) aan het Zandpad 1a in Utrecht te vernieuwen. In het voornemen vindt gefaseerde vernieuwing van de zuiveringsinstallaties plaats, waarbij sloop van zowel (kantoor)bebouwing, zuiveringsinstallaties en verwijdering van groenelementen plaatsvindt. Voor het westelijke deel van de RWZI is in 2016 ontheffing verleend van de toenmalige Flora- en faunawet (kenmerk FF/75C/2016/0179). Dit westelijke deel van de RWZI maakt geen onderdeel uit van de huidige aanvraag. De exacte begrenzing van de planlocatie is opgenomen in bijlage 2 bij dit besluit.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 augustus 2021.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op 1 oktober 2018 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gewone dwergvleermuis

In het plangebied zijn twee territoria van een gewone dwergvleermuis aangetroffen die ieder een pand als zomer- en als paarverblijfplaatsen in gebruik hebben. De verblijfplaatsen zitten in de spouwmuur. De locaties zijn weergegeven op de kaart in bijlage 2. Mogelijk wordt de zomer- en paarverblijfplaats ook als winterverblijfplaats gebruikt. Als gevolg van de sloop van bebouwing gaan vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verloren.

Om het doden of verwonden van exemplaren van de gewone dwergvleermuis te voorkomen worden de werkzaamheden zorgvuldig gepland en uitgevoerd. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de spouwmuur ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen door het creëren van tochtgaten. De effectiviteit hiervan wordt voorafgaand aan de sloop nog getest. Het ongeschiktmaken gebeurt buiten de kwetsbare overwinteringsperiode. Ter mitigatie van het tijdelijke verlies aan verblijfplaatsen zijn op 23 maart 2018 acht voor de gewone dwergvleermuis geschikte vleermuiskasten opgehangen.

In de nieuwbouw zullen minimaal 16 permanente alternatieve verblijven worden aangeboden. Op deze wijze wordt ruimschoots gemitigeerd. In de nieuwbouw worden permanente verblijfplaatsen in de vorm van inbouwkasten en/of duurzame (houtbeton)kasten aan gevels gemonteerd. Bij zowel de bepaling van de exacte locatie als het type (inbouw)kast is een ter zake kundige betrokken.

Als extra permanente mitigatie zijn in 2017 reeds 14 vleermuispanelen aangebracht in de Neredatanks en de Influentbuffer. De panelen zijn verwerkt in de muren van de tanks en zijn dusdanig ontwikkeld dat ze potentiële (massa)overwinteringsverblijfplaatsen vormen. De temperatuur in de tanks is het gehele jaar constant en koel en zodoende ook de dikke, massieve muren waarin de panelen zich bevinden. Doordat vleermuispanelen in de muren zijn verwerkt zal ook hier ongeveer dezelfde koele, stabiele temperatuur aanwezig zijn. De omstandigheden in de panelen zijn dus ideaal als (massa)overwinteringslocatie van bijvoorbeeld gewone dwergvleermuizen. De vleermuispanelen kunnen ook door gewone dwergvleermuis als zomer- en/ of paarverblijfplaats gebruikt worden. Maar door de koele omstandigheden zijn de omstandigheden hiervoor niet optimaal. Echter de realisatie van deze potentiële overwinteringslocaties dragen bij aan de duurzame instandhouding van de populatie vleermuizen.

Het plangebied omvat slechts een klein deel van het bebouwde oppervlak van Utrecht, waardoor ook maar een klein deel van het leefgebied van de lokale populatie aangetast wordt. Uit de inventarisatie blijkt eveneens dat het plangebied niet van groot belang is voor gewone dwergvleermuis. Om elk effect op gewone dwergvleermuis te kunnen voorkomen worden maatregelen genomen waarmee wordt gezorgd voor tijdelijke en permanente geschikte vervangende verblijfsruimte voor de aanwezige individuen. Daarnaast wordt voorkomen dat dieren ernstig verstoord, gewond of gedood worden tijdens de sloop. Zodoende is per saldo geen schade aan de lokale populatie van gewone dwergvleermuis te verwachten en komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De RWZI Utrecht, die per dag 75 miljoen liter afvalwater schoonmaakt, is een verouderde installatie. De basis van de huidige rioolwaterzuivering is uit de jaren '50 van de vorige eeuw gebouwd volgens de toen geldende normen. De huidige installatie van RWZI Utrecht is oud en versleten, sommige onderdelen stammen uit 1959. In de tussenliggende jaren is de installatie een keer uitgebreid en zijn regelmatig aanpassingen gedaan. Maar de installatie is ondertussen technisch afgeschreven waardoor sloop en nieuwbouw de enige optie is.

De huidige installatie kan niet meer voldoen aan de (toekomstige) effluenteisen omdat de normen ten aanzien van de kwaliteit van het effluent worden aangescherpt. Het effluent wordt uiteindelijk geloosd in de leefomgeving. Indien de kwaliteit onvoldoende is, zal dit negatieve effecten hebben op natuur en uiteindelijk ook de volksgezondheid. Bijkomend voordeel is dat in de nieuwe zuiveringsinstallatie geen chemicaliën meer toegevoegd hoeven te worden, waardoor ook geen (rest)chemicaliën meer in het effluent en uiteindelijk in de leefomgeving terecht komt.

Een schoner effluent, onder andere zonder chemicaliën is ook noodzakelijk om de hogere ecologische doelstellingen die voor de rivier te Vecht zijn gedefinieerd te kunnen realiseren. Het effluent komt uiteindelijk terecht in de Vecht. Mede daardoor heeft het waterschap, als lozer op de Vecht, besloten om in een nieuwe installatie te investeren. De nieuwe zuiveringsinstallatie zorgt bovendien voor een energiebesparing van circa 30% ten opzichte van een traditionele zuivering en het ruimtebeslag neemt enorm af.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd is om het beschadigen van verblijven van de gewone dwergvleermuis, met de daarbij komende verstoring, te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Als onderbouwing dat er voor de gewone dwergvleermuis geen andere bevredigende oplossing is, is het volgende aangedragen:

“Alternatieve locatie:

Het uitvoeren van de werkzaamheden is locatie-gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. In de MER-studie (Zeeuw, 2015) wordt het volgende gemeld: *‘In de structuurvisie staat wat de provincie de komende jaren samen met haar partners wil bereiken op het gebied van ruimtelijke ordening. De huidige structuurvisie, de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028, is op 4 februari 2013 vastgesteld door Provinciale Staten. Ten aanzien van bestaand bedrijventerrein geldt het uitgangspunt dat wordt ingezet op de herstructurering, intensivering en transformatie daarvan. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft overleg gepleegd met de gemeente Utrecht over een eventuele verplaatsing van de RWZI. Uiteindelijk is gebleken dat dit om planologische en financiële redenen niet mogelijk is. De RWZI wordt daarom op de huidige plek gehandhaafd.’*

Vervolgens is bestudeerd op welke wijze, en op welke locatie, de inrichting van het RWZI-terrein het beste uitgevoerd kan worden. In het Masterplan (Wouters 2011) wordt hierover het volgende weergegeven: *‘Het masterplan RWZI Utrecht vormt de leidraad voor de manier waarop de huidige afvalwaterzuivering en slibverwerking voor de toekomst op de beste wijze kan worden ingericht. Bij het opstellen van het masterplan is stilgestaan bij de huidige staat van de inrichting, maar ook bij de wijze waarop externe factoren een rol kunnen spelen bij het bepalen van de toekomstvisie. De vraagstelling, die centraal staat, is om te verkennen welke oplossingsvarianten het meest reëel zijn voor de RWZI Utrecht. Daarnaast moet de sliblijn, inclusief de rejectiewater-behandeling aangepakt worden om de efficiëntie ervan te verbeteren. Zo kan invulling gegeven worden aan de duurzaamheidsdoelstellingen: maximale energieopbrengst, verlaging van de af te voeren slibvolumina en vergaande stikstofverwijdering bij de rejectiewaterbehandeling, zonder gebruik van chemicaliën.’* Op basis van een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de diverse varianten is vast komen te staan dat in alle scenario's de meest duurzame oplossing tot gevolg heeft dat de bebouwing – met daarin de verblijfplaats van gewone dwergvleermuis – niet stand kunnen houden. Het handhaven van de panden is zodoende niet mogelijk.

Alternatieve inrichting

Het behouden van de bebouwing die een functie hebben voor vleermuizen middels een alternatieve inrichting is geen optie. Vernieuwing van de bebouwing is noodzakelijk om ook in de toekomst schoon drinkwater te kunnen blijven produceren. Sloop is zodoende onvermijdelijk. Een alternatieve inrichting van het plangebied die de huidige bebouwing zal sparen is daarom niet mogelijk.

Alternatieve werkwijze

De werkwijze van sloop wordt geheel afgestemd op de aanwezigheid van vleermuizen en hun seizoenscyclus. Er is geen hanteerbare werkwijze denkbaar die voor de aanwezige beschermde soort gunstiger zou kunnen uitpakken. Voor vleermuizen zijn (en worden) bovendien tijdig de nodige maatregelen genomen om duurzaam te kunnen voortbestaan in het gebied.

Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige beschermde soorten geen voordelen.”

Gezien het bovenstaande zijn er geen andere bevredigende oplossingen mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Overige opmerkingen

Het vleermuisonderzoek heeft zich toegespitst op de gewone dwergvleermuis. De in het Vleermuisprotocol 2017 gestelde verplichte bezoeksmomenten komen niet geheel overeen met de verplichte bezoeken voor de laatvlieger.

Indien exemplaren van deze soort op voorhand niet zijn uit te sluiten, dient daar alsnog aanvullend onderzoek voor plaats te vinden. Indien deze soort aanwezig blijkt in gebouwen die moeten worden gesloopt, dient hiervoor aanvullend ontheffing te worden verkregen.

VIII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

IX. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

X. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

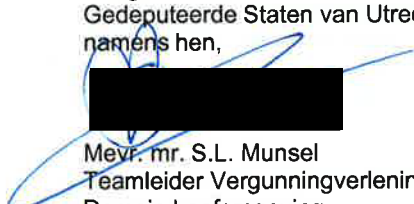
Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

XI. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht;

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van EcoGroen Advies B.V. op 2 augustus 2018, namens Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, en de aanvulling hierop van 1 oktober 2018, gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Adres: Postbus 550

Postcode en plaats: 3990 GJ Houten

Ontheffing 81D9F6CD voor het tijdvak van: 1 januari 2019 tot en met 31 augustus 2021

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de waterzuiveringsinstallatie aan het Zandpad 1a in Utrecht zoals weergegeven in bijlage 2.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen en naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 13 bijgevoegd te zijn. Het formulier is te downloaden via deze [link](#), of te vinden op de website van de RUD Utrecht.
7. De ontheffinghouder dient bij afronding van de voor de gewone dwergvleermuis relevante werkzaamheden, het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen en naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te sturen. Het formulier is te downloaden via deze [link](#), of te vinden op de website van de RUD Utrecht.

Specifieke voorschriften

8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de volgende voorschriften, geregistreerd. Het logboek dient bijgevoegd te worden bij de melding einde werkzaamheden.
9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het Activiteitenplan (zie bijlage 1) dienen te worden opgevolgd.
10. De werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare paarperiode is in beginsel* van half augustus tot half oktober. De kwetsbare winterperiode is in beginsel van 1 november tot 1 april. De perioden kunnen door klimatologische omstandigheden afwijken. Dit ter beoordeling van de ecologische deskundige.
11. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

12. In de nieuwe situatie dienen ten minste 16 permanente verblijfplaatsen te worden gerealiseerd in de nieuwbouw. Voor welke variant uiteindelijk gekozen wordt moet worden bepaald door de ecologische deskundige, zolang deze de functie van zomer- en paarverblijf duurzaam kunnen vervullen.
13. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de verblijfplaats ongeschikt gemaakt te worden. Voordat de werkzaamheden aanvangen dient door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis gecontroleerd te worden of er nog exemplaren van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in de bebouwing. Mocht de sloop plaatsvinden in de periode dat vleermuizen in overwintering zijn (1 november tot 1 april), dan dient voorafgaand aan deze periode het gebouw ongeschikt voor overwintering te worden gemaakt.
14. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermd) soorten binnen het plangebied.
15. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
16. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

6. Maatregelen

6.1 Maatregelen

6.1.1 Algemeen

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vogels en vleermuizen.
3. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder.
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
5. Bij het onverwacht aantreffen van strikt beschermde soorten - vooral nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 Sloop

- De werkzaamheden houden rekening met de kwetsbare periode van Gewone dwergvleermuis (paartijd, winterrust en gebruik van zomerverblijfplaatsen).
- Ter vervanging van de bestaande verblijfplaatsen zijn reeds 8 vleermuiskasten geplaatst. Deze vleermuiskasten (type Bloemhof). De kasten zijn al in maart 2018 opgehangen om zoveel mogelijk gewenningstijd te bieden. Het aantal potentiële verblijfplaatsen voor de duur van de herontwikkeling is dus flink gestegen. Van een achteruitgang in kwantiteit is zodoende op geen enkel moment sprake. Voor de exacte ligging wordt verwezen naar bijlage 1. Gezien het feit dat al deze kasten in geschikt leefgebied en binnen een straal van 200 meter van de aanwezige verblijfplaatsen hangen, kunnen deze als tijdelijke uitwijkmogelijkheid fungeren voor de zomer- en paarverblijfplaats uit het plangebied. Alvorens de verblijfplaatsen verdwijnen is het aantal potentiële verblijfplaatsen (houten kasten) dus al flink gestegen.
- Het is van belang de bebouwing in de minst kwetsbare, actieve periode van vleermuizen voorzichtig ongeschikt te maken, zodat de dieren tijdens de sloopwerkzaamheden niet aanwezig zijn. Voor

Gewone dwergvleermuis komt dit in voorliggende situatie neer op de voorkeursperiode half augustus-half oktober of (2^e voorkeursperiode) van april-half mei (het exacte moment van ongeschikt maken hangt af van de weersomstandigheden). De ecologisch toezichthouder bepaalt of werken in de betreffende periode mogelijk is. Het ongeschikt maken geschiedt met name door gaten te maken in de (spouw)muur, zodat er tocht ontstaat in de spouw. De spouw staat minimaal twee nachten met gunstige avondtemperaturen 'open' om eventueel aanwezige vleermuizen de gelegenheid te geven om uit te wijken. Vervolgens wordt een uitvliegcheck uitgevoerd door de ecologisch toezichthouder om na te gaan of vleermuizen het gebouw daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen moeten worden om de spouw ongeschikt te maken (bijvoorbeeld door het maken van extra gaten).

6.1.3 **Permanente verblijfplaatsen**

Ter compensatie van de verblijfplaatsen die verstoord worden gaan in de nieuwbouw in viervoud nieuwe verblijfplaatsen aangebracht worden; zestien als minimaal aantal. Het zal gaan om inbouwkastjes en/of open stootvoegen die toegang bieden tot de luchtspouw. Dergelijke plekken zijn zeer geschikt voor Gewone dwergvleermuis. Er zijn nog geen ontwerpen van de nieuwbouw uitgewerkt en dus niet beschikbaar zodat de vormgeving van de alternatieve, permanente verblijven nog niet is uitgewerkt.

6.1.4 **Verwijderen groenstroken en bomen**

- In verband met het broedseizoen van vogels is de meeste geschikte periode voor het verwijderen van de groenstroken en het kappen van de bomen van half oktober tot eind februari.
- Indien het niet mogelijk is om werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren is voorafgaand aan de werkzaamheden een veldcontrole noodzakelijk door de ecologisch toezichthouder om na te gaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.

6.2 **Locatie maatregelen**

Voor de locaties van de tijdelijke vervangende verblijfplaatsen wordt verwezen naar bijlage 1.

6.3 **Effectiviteit maatregelen**

De beschreven vervangende voorzieningen voor Gewone dwergvleermuis (aanbrengen vleermuiskasten) is effectief gebleken bij vele woningbouwprojecten in Nederland (Bij12 2017).

Bij het plaatsen van vleermuiskasten is bovendien rekening gehouden met de richtlijnen die zijn beschreven in het Kennisdocument van Gewone dwergvleermuis (zie ook bijlage 2). Zo zijn de vleermuiskasten op verschillende windrichtingen en zoninval geplaatst (zowel zuidoost, zuid als zuid-west), zodat de ruimten in de kasten een verschillend microklimaat krijgen.

Bijlage 2: Kaart planlocatie (genummerd als bijlage 1 bij Activiteitenplan)

